

EL DESMANTELLAMENT DELS SERVEIS EDUCATIUS A LA COMUNITAT DE MADRID

Uns dies abans de les vacances d'estiu (per cert, algú es recorda, hores d'ara de les vacances d'estiu?) l'Elena Martín⁽¹⁾ em va comentar en el transcurs d'una conversa telefònica que la Conselleria d'Educació de la Comunitat de Madrid havia decidit ajornar durant un any la decisió de desmuntar els EOEP (Equipos de Orientación Educativa y Psicopedagógica, de caràcter sectorial). La meua sorpresa va ser majúscula, doncs no havia sentit cap comentari sobre aquest fet. Crec que pot ser d'interès dedicar aquesta pàgina d'opinió a relatar uns esdeveniments que si bé encara no se sap com acabaran, tenen diverses lectures, totes elles inquietants. Així que transcribo a continuació la informació que l'Elena m'ha proporcionat:

Per situar els fets de manera adequada, convé tenir en compte un precedent, que és la supressió de la major part dels "Centros de Profesores", encarregats de tasques formatives al professorat així com de promoure projectes d'innovació docent en els centres educatius. Com és sabut, l'activitat d'aquests Centres ha rebut nombroses crítiques, i potser en part per aquesta raó i en part també pel fet que els seus integrants tenien tots una plaça en una escola i no han perdut cap dret, la cosa no ha provocat gaire "bronca". En aquest context, i en una reunió amb Directors de centres, el representant de la Conselleria d'Educació anuncia que de cara al curs 2008-09, i en una política d'increment de recursos, tots els centres disposaran d'un psicopedagog. Com era d'esperar, la notícia va ser molt ben rebuda pels directors, que sempre tenen necessitat de més i millors recursos. No oblidem, a més, que els Instituts d'Educació Secundària a Madrid disposen de Departament d'Orientació, en la majoria de casos dotats amb 2 orientadors (professors de psicologia i pedagogia), de manera que es pot entendre que l'anunci de la dotació d'un psicopedagog als centres de Primària generés expectatives positives.

Ara bé, la proposta –i això no sabem si es diu o no es diu a la reunió, però és així– no implica la contractació de nous psicopedagogs. Es tracta de suprimir els EOEP i assignar els professionals que actualment els componen als diversos centres d'Educació Infantil i Primària de la Comunitat. Un petit error de càlcul va passar per alt que feta aquesta equació, no hi hauria suficients professionals per cobrir tots els centres; de fet, de cada 3 o 4 centres, se'n podria cobrir

només un. Per sort, no han faltat en aquest procés les solucions imaginatives: si només hi ha un professional per cada 3 o 4 centres, no hi ha problema; s'adscriu el professional en qüestió a un centre concret, i des d'aquesta adscripció atén els 3 o 4 centres que li pertoquen. Increïble però cert: els caps pensants de la Conselleria d'Educació hauran aconseguit, si el projecte tira endavant, ajuntar tots els problemes que presenten el "model extern/sectorial" i el "model intern" sense incorporar cap dels avantatges d'ambdós.

Una altra solució, en aquest cas del tipus "desvestir un sant per vestir-ne un altre" seria desplaçar el "segon" orientador dels Departaments d'Orientació dels centres de secundària que el tenen i assignar-lo a un centre d'Educació Infantil i Primària. Aquesta proposta ha tingut com a mínim la virtut d'incorporar als orientadors a la campanya d'oposició a la proposta duta a terme pel col·lectiu de professionals dels EOEP. La campanya, que encara continua, ha inclòs un tancament dels professionals, la recollida de signatures demanant que es reconsideri la proposta, així com la demanda per part de la coordinadora AMOP (Asociación Madrileña de Orientación y Psicopedagogía, www.uned.es/amop) d'una entrevista a la Consellera Lucía Figar (demanda feta a mitjans del curs 2007-08, abans que es donés per definitiva la decisió) per fer-li avinent la postura dels professionals, que no veuen amb bons ulls haver de dependre orgànicament de les direccions dels centres.

Per què s'ha decidit ajornar durant un any l'execució d'aquesta proposta? Sembla que ha estat la presentació d'un recurs per part de CCOO una de les causes principals de la demora. El recurs posa de manifest la irregularitat –i segurament, el problema– que planteja adscriure uns professionals, que tenen plaça assignada a un Equip sectorial, a un centre educatiu, sense les preceptives convocatòries i concursos de trasllat; és possible que la previsió que es pogués organitzar un emblema monumental ha aconsellat parar i analitzar la situació amb més deteniment. Cal considerar també que la mobilització dels professionals ha influït en aquesta com a mínim momentània reconsideració.

Més enllà de les anàlisis que podem fer sobre aquests fets, i sense entrar en el que podria ser un interessant debat sobre les diverses formes d'organitzar la intervenció psicopedagògica,

voldria fer dues consideracions. Malgrat que ja ens hi hauríem d'anar acostumant, no deixen de sorprendre la barroeria i la ignorància que es desprenen de les actuacions de l'Administració de la Comunitat madrilenya, paleses en aquesta ocasió i en d'altres igualment desgraciades que tots tenim a la memòria. Una cosa és ser de dretes convençut, i una altra ser groller i ignorant. Com és possible que una actuació que desmunta un servei s'anuncii sense haver previst les passes administratives necessàries? Com és possible que una actuació que té les repercussions que té aquesta s'anuncii en una reunió de directors, sense ni tan sols haver informat als professionals afectats? Quins arguments, més enllà dels que tots ens podem imaginar, s'han aportat per justificar la supressió dels serveis sectorials?

La segona consideració és tan òbvia que me la podria estalviar, però prefereixo pecar per excés: això és un altre exemple específic d'una estratègia general dirigida a afeblir els serveis públics. En l'àmbit educatiu, com he comentat més amunt, va passar amb els CdP i passarà amb els EOEP. Qui farà els dictàmens d'escolarització? No hi ha problema, s'externalitzaran, com s'externalitzen tants i tants serveis també en d'altres àmbits. No és casualitat que el dia que estic escrivint aquestes línies els diaris publiquen que la mateixa Conselleria a la qual ens estem referint ha decidit rebaixar un 30% el pressupost compromès a les universitats públiques sense previ avis als rectors, que han manifestat que tindran problemes per a fer front a les nòmines de professorat i personal no docent. I potser s'escudaran en la crisi. En fi, em sembla que tot plegat dóna per pensar.

Isabel Solé Gallart
Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació. Universitat de Barcelona

Nota:

(1) Per si algú no la coneix, l'Elena Martín és professora titular de Psicologia Evolutiva i de l'Educació de la Universidad Autónoma de Madrid. Va ocupar diversos llocs al MEC entre 1985 i 1996. És probablement una de les persones que millor coneix la situació de l'educació i de la intervenció psicopedagògica a Espanya, sobre la qual ha escrit nombrosos articles i llibres.